

KROMOGRANIIN A SEERUMIS

Lühend	S-CgA
Mõiste	<p>Kromogranin A (CgA) on neuroendokriinsetes kudedes laialdaselt esinev sekretoorseid graanuleid moodustav happeline glükoproteiin molekulmassiga 49 kDa.</p> <p>CgA sekreteeritakse koos biogeensete amiinide ja peptiidhormoonidega suhteliselt ühtlases koguses ning on seetõttu kasutatav diferentseerunud neuroendokriinsete kasvajate markerina.</p> <p>CgA sisaldus vereringes korreleerub tuumori massi ja sekretoorse aktiivsusega – ei ole tundlik väikesemõõtmeliste kasvajate suhtes. Samuti ei ole CgA spetsiifiline pahaloomuliste kasvajate või kindlate organite suhtes.</p> <p>Madala tundlikkuse ja organspetsiifilisuse puudumise tõttu ei sobi esmaseks uuringuks. Sobib diagnoositud haigusega patsientidel haiguse progresseerumise, ravivastuse ja operatsioonijärgse retsiidivi hindamiseks.</p>
Näidustused	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Abiuuring gastrointestinaaltrakti-, kopsu- ja tüümuse neuroendokriinsete kasvajate diagnoosimisel ja jälgimisel ▪ Abiuuring feokromotsütoomi, neuroblastoomi, medullaarse kilpnäärme kartsinoomi, hüpofüüsi tuumorite (v.a. prolaktinoom), insulinoomi diagnoosimisel ja jälgimisel
Proovivõtu vahendid	Geeli ja hüübimisaktivaatoriga katsuti
Patsiendi ettevalmistus	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vajalik paastumine ▪ Ravi prootonpumba inhibiitoritega katkestada vähemalt 2 nädalat enne proovi andmist
Materjali säilivus ja transport	Seerum: 20–25 °C 48 h, 2–8 °C 48 h, –20 °C pikemalt Juhul, kui proovimaterjali ei saa kohe laborisse saata, tuleb seerum eraldada
Teostamise aeg ja koht	Üks kord nädalas, kliinilise keemia labor, Ravi 18
Mõõtmismeetod	Fluorestsents immunomeetria (analüsaator B-R-A-H-M-S KRYPTOR Compact Plus)
Referentsvahemik	<102 µg/L
Tõlgendus	<p>CgA↑</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Neuroendokriinsed kasvajad <p>Segavad tegurid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mao akloorhüüdria ja sellest tulenev hüpergastrineemia (permitsioosne aneemia, operatsiooni järgne seisund, ravi prootonpumba inhibiitoritega) ▪ Maksa-, neeru-, südamepuudulikkus ▪ Hüpertensioon ▪ Süsteemsed sidekoehaigused ▪ Põletikuline soolehaigus ▪ Söömine ▪ Füüsiline koormus ▪ Ööpäevase rütmi tõttu on õhtul ja öösel CgA sisaldus veres suurem kui hommikul ja päeval <p>CgA↓</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Seerumi suur kaltsiumisisaldus ▪ Somatostatiin ja selle analoogid
Konsultatsioon	Piret Kedars, Vaike Viia, Maarit Veski, Liisa Kuhi
HK hinnakirja kood	66709

Kirjandus	<ol style="list-style-type: none">1. B·R·A·H·M·S CgA II KRYPTOR Instruction for Use 26.03.20152. Rifai N, Horvath AR, T. Wittwer C (2018) Tietz Textbook of Clinical Chemistry and Molecular Diagnostics, 4th Edition, Elsevier: 142100052-1421000543. Gut P. Chromogranin A – unspecific neuroendocrine marker. Clinical utility and potential diagnostic pitfalls. Arch Med Sci. 2016 Feb 1; 12(1): 1–9.
Koostaja	Piret Kedars